

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN TÜRKÇE SÖZ VARLIĞININ GELİŞTİRİLMESİNDE ŞARKILARIN KULLANIMI¹

Adem İşcan² Merve Nur Maden³

Makale Bilgisi

DOI: 10.35452/caless.2020.33

Anahtar Kelimeler

Sözcük Bilgisi
Türkçe Söz Varlığı
Şarkılar
Şarkılarla Dil Öğretimi
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Gönderim Tarihi: 30.10.2020

Kabul Tarihi: 14.12.2020

Yayın Tarihi: 23.12.2020

Özet

Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkı kullanımının öğrencinin akademik başarısına ve söz varlığını geliştirmedeki etkisini saptamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezinde öğrenim gören yabancı uyruklu 36 kişilik bir çalışma grubuna araştırmanın verilerini oluşturan bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Veri toplama sürecinde, araştırmacı tarafından uzman görüşlerinin de dikkate alınarak seçildiği iki Türkçe şarkıya yönelik boşluk doldurma, bulmaca ve sözcük listesi oluşturmadan oluşan beş etkinlik tasarlanmıştır. Çalışma grubu homojen bir şekilde kontrol ve deney grubu olarak ikiye ayrılmış, tasarlanan etkinliklerde yer alan sözcükler kontrol grubuna düz anlatım yoluyla; deney grubuna ise şarkılar eşliğinde öğretilmeye çalışılmıştır. Etkinliklerin bitiminde deney grubuna araştırmacı tarafından uygulamayı faydalı bulup bulmadıklarına ilişkin bir soru yöneltilmiş ve öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ışığında araştırmaya ilişkin değerlendirme yapılmıştır. Karma araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, araştırmanın nicel verileri karşılaştırmalı eşitlenmiş gruplar son test modeli ile nitel verileri ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile ortaya konmuştur. Elde edilen nicel veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0 paket programı aracılığıyla bağımlı örneklem için t-testi ile betimlenmiş; nitel veriler ise içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, şarkı kullanımının çalışma grubunu oluşturan yabancı öğrencilerin söz varlığını geliştirdiği bunun yanı sıra yabancı dil öğretiminde şarkı kullanımını faydalı buldukları ve Türk müziğine olan ilgilerinin arttığı görülmüştür.

THE USE OF SONGS IN THE DEVELOPMENT OF TURKISH VOCABULARY FOR THOSE WHO LEARN TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Article Info

DOI: 10.35452/caless.2020.33

Keywords

Vocabulary
Turkish Dictionary
Songs
Language Teaching with Songs
Teaching Turkish As A Foreign Language

Received: 30.10.2020

Accepted: 14.12.2020

Published: 23.12.2020

Abstract

In this study, it was aimed to determine the effect of the use of song in teaching Turkish as a foreign language on the student's academic success and improving the existence of words. Tokat Gaziosmanpaşa University Turkish teaching practice and Research Center for this purpose, a study group of 36 foreign citizens studying in the study of the data of the study was carried out. During the data collection process, five activities were designed, consisting of filling gaps, puzzles and creating a list of words for two Turkish songs, which were selected by the researcher taking into account expert opinions. The Working Group was homogeneously divided into control and experimental group, and the words in the designed activities were taught to the control group through direct expression and to the experimental group with songs. At the end of the activities, the experimental group was asked a question by the researcher about whether they found the application useful, and the research was evaluated in light of the students' responses to this question. In a study using the mixed research method, the quantitative data of the study was revealed by the comparative equalized groups final test model, and the qualitative data was revealed by the semi-structured interview technique. The quantitative data obtained were described by the T-test for dependent samples through the SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0 package program, while the qualitative data were interpreted by the content analysis method. As a result of the research, it was concluded that the use of songs improved the presence of words of foreign students who made up the working group, as well as that they found the use of songs useful in teaching foreign languages and increased their interest in Turkish music.

APA'ya göre alıntılama: İşcan, A. ve Maden, M.N. (2020). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçe söz varlığının geliştirilmesinde şarkıların kullanımı. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 2(2), 630-650.

Cited as APA: İşcan, A., & Maden, M.N. (2020). The use of songs in the development of Turkish vocabulary for those who learn Turkish as a foreign language. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences (CALESS)*, 2(2), 630-650.

¹ Bu makale, ikinci yazarın Prof. Dr. Adem İŞCAN danışmanlığında "Yabancı Öğrencilerin Türkçe Söz Varlığının Geliştirilmesinde Şarkıların Kullanımı" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkiye, adem.iscan@gop.edu.tr

³ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkiye, mervenurmaden@hotmail.com

1. Giriş

Yabancı dil öğretimi, her geçen yıl yaygınlaşmaktadır. Bir kültürün içerisinde aynı dili konuşan insanların ortaya koydukları ürünlerde, dünyayı yorumlama biçimlerine de rastlamak mümkündür (Kırkkılıç, 2002). Avcı (2002) ve İşcan (2017) yabancı dil öğretiminin aynı zamanda kültür öğretimi olduğunu belirtir. Çünkü bireyler ait oldukları toplumun dil ve kültürüyle kendilerini ifade eder. Bir dilin sahip olduğu tüm kelime ve kavramların mutlaka bir kültür geçmişi olduğundan yabancı dil öğretilen toplumun toplumsal yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır. Yabancı dil öğrenmenin birey üzerinde birçok faydası bulunmaktadır. Bu faydaları İşcan (2017) şu şekilde sıralamaktadır:

- Dünyayı ve farklı bakış açılarını daha iyi tanıma, anlama ve hoşgörü geliştirme.
- Kültürel gelişimi hızlandırma ve başka kültürler hakkında farkındalık kazanma.
- Eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri elde etme.
- Yabancı dillerin konuşulduğu ortamlarda kendini ifade etme becerisini kazanma.
- Yurt dışında eğitimlerine devam edebilmeleri için gereken öz güven, sosyal ve iletişim becerilerini geliştirme.
- Edebiyat ve güzel sanatlar alanlarında gerekli terminolojiyi izleyebilme.
- Yükseköğretimde ve sonraki eğitimlerinde seçkin başarılarla imza atabilme.
- Daha sonraki eğitimlerinde başarılı olabilme.
- İş bulma imkânlarını çoğaltma.
- Yabancı dil bilme ayrıcalığı ile üst düzey çalışma ortamına katılabilme.
- Küresel dünyada yer edinebilme ve uluslararası alanlarda yaşam boyu öğrenen bireyler olma (İşcan, 2017).

Günümüzde hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de hızlı bir değişim ve dönüşüm gerçekleşmektedir (Göçer ve Moğul, 2011). Bu dönüşümün sonucunda insanlar, kendilerini küresel bir etkileşim ağının içinde bulmaktadır. Bu küresel etkileşim içerisinde etkin olan ulusların dilleri de doğal olarak önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye ve Türkçenin uluslararası platformlarda önemini artması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde çok sayıda yöntem kullanılmaktadır. Dil öğretiminde tercih edilen yöntemler çoğunlukla bir yöntemin eksikliklerini gidermek için ortaya çıkmıştır. Bu yöntemler, bir yabancı dilin öğrenilmesine olduğu gibi alternatif

yöntemlerin geliştirilmesine de büyük ölçüde katkı sağlamaktadır. Yaygın olarak kullanılan ve Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü tarafından da kabul edilen yabancı dil öğretim yöntemleri sırasıyla şöyledir:

- Dil bilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)
- Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method)
- Doğal Yöntem (Natural Method)
- İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method)
- Bilişsel Yöntem (Cognitive-Code Method)
- İletişimsel Yöntem (Communicative Method)
- Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

Bu yöntemlerden farklı olarak daha az yaygınlık kazanmış diğer yöntemleri ise şu şekilde sıralayabiliriz:

- Telkin Yöntemi (Suggestopedia)
- Danışmanlı (Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)
- Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)
- Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)
- İşitsel-Görsel Yöntem (Audiovisual Method)
- Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method)
- İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method) (Memiş ve Erdem 2013).

Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin başarılı bir sonuca ulaşabilmesi için yöntemler kapsamında kullanılan materyallerin de dikkatli seçilmesi gerekir. Köse (2012), şarkıları yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerden biri olarak ele almaktadır. Fakat şarkıların diğer yöntemlere göre kullanılma oranı oldukça düşüktür. Bunun en önemli nedeni ise öğretmenlerin yabancı dil derslerinde şarkı kullanımını kendilerine bir iş yükü olarak görmeleridir ve bu yöntemi kullansalar dahi güncel ya da öğrenciye hitap eden eserler seçmedikleri için gerekli ilgiyi görmemektedir (Köse, 2012). Günümüzde Avrupa dillerinin yabancı dil olarak öğretiminde sıkça kullanılmasına rağmen Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde müzik ve şarkılardan yeterince yararlanılmamaktadır. Dil öğrencilerinin derslerinde genellikle geleneksel dil öğretim yöntemlerini kullanması, müzik ve şarkıları yabancı dil derslerinde nasıl kullanmaları gerektiğini bilmemeleri gibi sebeplerden dolayı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde müzik ve şarkıların kullanımı göz ardı edilmektedir. Bunun sebeplerinden biri de şarkı kullanılarak yapılacak olan eğitimin sonuçlarının her zaman standart biçimde ölçülememesidir. Özellikle sözcük öğretimi konusunda birçok yabancı dil öğretmeni şarkıların öğrencilere ne denli fayda sağladığının da bilincinde değildir. Türkçe eğitiminde, sözcük öğretimine

gösterilen önem oldukça azdır (Erkan, 1999). Bu duruma ilişkin birçok yabancı dil öğrencisi de, dil öğrenmede en büyük eksikliğin sözcük bilgisi eksikliğinden kaynaklandığını ifade etmektedir (Koç, 2019). Bu eksikliği giderebilmek için geleneksel yöntemlerin yanı sıra alternatif yöntem veya materyallerden de faydalanılması gerektiği ve bu bağlamda şarkıların, yabancı öğrencilerin söz varlığını geliştirmek için tercih edilebilecek uygun bir materyal olabileceği düşünülmektedir. Livingstone (1973) şarkıların konuşma becerisinin gelişimine katkı sağladığını iddia etmiştir. Bu düşünceden hareketle, yabancı dilde öğrenilen bir şarkının öğrenilmesi - anlamı bilinmese dahi- o dili konuşabilmekten oldukça kolaydır. Murphey (1990) araştırmasında şarkının küçük yaştaki veya yetişkin bireylerin dil gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Murphey bu çalışmada, bebeklerin çıkarmış olduğu birtakım ritmik ve melodik seslere anne babaların vermiş olduğu ritmik ve melodik karşılığın bebeklerin dil gelişimlerinde önemli bir rol oynadığını belirtmiştir (Nişancı, 2013).

Yabancı dil öğretiminde özellikle dinleme becerisinin geliştirilmesine ilişkin yapılan çalışmalarda, yabancı dil öğrenen bireylerin aktif katılımını ve kendi öğrenme yöntemlerini belirleyebilmeleri bakımından çok sayıda metot bulunmaktadır (Vandergrift, 1999: akt. Gümüş 2018).

Krashen (1983) şarkıların insanlar tarafından farkında olmadan tekrar edilmesinin Chomsky'nin beyindeki "Dil Edinim Cihazı" olarak adlandırdığı bölgenin varlığına bir kanıt olduğunu belirtir. Murphey (2010) de insanların etrafta duyduğu sesleri kimi zaman kendi beyinlerinde, kimi zaman da sesli bir biçimde tekrarlamaya eğilimli olduklarını ve dolayısıyla şarkıların Chomsky'nin adından söz ettiği "Dil Edinim Cihazı"nda bulunan tekrar mekanizmasını tetikleyebileceğini ileri sürmüştür. Buna bağlı olarak diyebiliriz ki, yabancı dilde öğrenilen şarkıların etkin dil öğrenimi için gerekli olan tekrar etme ihtiyacını, en doğal yolla gidermektedir (Murphey, 2010; akt. Nişancı, 2013).

Tüm dil becerilerini etkin bir biçimde harekete geçirebilecek versiyonda hazırlanmış bir Türkçe şarkı, beraberinde birçok farklılığı da getirecektir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin müzik kullanılan bir derse karşı tutum ve davranışlarının olumlu yönde olması da kaçınılmaz hâle gelecektir. Öğrencilerin hazır bulunuşluklarına ve buldukları dil seviyelerine uygun olarak hazırlanmış etkinliklerle desteklenmiş bir dersin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu şekilde hazırlanarak derste öğrenciye sunulan bir materyal öğrencinin derse yönelik motivasyonunu artırır. Dolayısıyla motive olmuş bir öğrencinin derste başarılı

olması doğal bir sonuç olacaktır. Bu olumlu etki kişinin akademik ve psikolojik yönden başarılı hissetmesinde önemli rol oynar. Yapılan araştırmalarda, öğrencilerin müzik ve şarkılar sayesinde hem eğlenerek öğrendikleri hem de öğrenme motivasyonlarının en üst seviyede olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca şarkılar, öğrencilerin yalnızca sınıfta değil aynı zamanda evde ya da dışarıda bireysel öğrenme yapabildikleri her yerde kullanılabilen otantik materyallerdir (Batdı, 2012).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkı kullanımıyla ilgili en önemli hususlardan biri de şüphesiz eğlence faktörüdür. İnsanların birçoğu müziği ve şarkı dinlemeyi sever. Bundan dolayı şarkıların özellikle yabancı dil derslerinde kullanılması öğrenciler için eğlenceli bir ortam oluşturacaktır. Bu şekilde planlanmış bir sınıf ortamında Krashen'in (1982) ileri sürdüğü, öğrenmeyi geciktiren hatta engelleyen duyguların önüne geçilmiş olacaktır. İkinci dil edinimi teorisinin bir hipotezi ve eğitim psikolojisinin de ilgi alanı olarak görülen duygusal filtrelemeye göre, bireyin şüphe, kaygı, can sıkıntısı gibi bazı duyguları ikinci dil edinme sürecine müdahale etmektedir. Bireyin zihninde yer alan bu olumsuz duygular dil girdilerinin verimli bir şekilde işlenmesine engel olur.

Şarkıların yabancı dil derslerine yönelik çok sayıda katkısı olmasının yanı sıra dil öğrencilerinin karşılaşabilecekleri olası zorluklar da meydana gelebilir. Bunları şöyle sıralamak mümkündür:

- Pop şarkılar, başarısı kanıtlanmış çıktılar değildir. Bundan dolayı yabancı dil öğretiminde kullanılması her eğitimci tarafından uygun ve verimli bir yöntem olarak görülmeyebilir.
- Her öğrencinin kendine özgü bir öğrenme metodu olabileceğinden yola çıkarak, şarkıların herkes için müzikal zekâ ile öğrenmeyi sağlayamama ihtimali de vardır.
- Yabancı dil öğretimi yapılacak ortamın fiziksel şartlarından dolayı gerekli ses ve müzik sistemini bünyesinde barındırmayabilir ya da derste kullanılan şarkılar, öğrenciler için eğlenceli ve verimli olmayabilir.
- Öğrencilerin tamamına hitap edebilecek nitelikte şarkılar ve etkinlikler hazırlamak oldukça zordur.
- Bazı şarkılar, içerisindeki kelimeler bakımından sınıfta kullanılmaya uygun değildir. Bundan dolayı öğretmen, ders öncesinde mutlaka gerekli düzenlemeleri yapmalı, sınıf ve eğitim kültürüne uygun şarkılar seçmelidir.
- Müzikalite bakımından zayıf şarkıların ders içerisinde öğrencilere sunulması onların motivasyonlarını düşürüp dersten sıkılmalarına yol açabilir. (Keskin, 2011).

Bu alanda gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde, yabancı öğrencilerin Türkçe söz dağarcığının şarkı aracılığıyla geliştirilmesine yönelik çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir. Gerçekleştirilen çalışmaların çoğunlukla kuramsal çalışmalar olduğu bilinmekle birlikte, uygulamalı çalışmaların ise çoğunlukla Türkçe dışındaki diğer dillerin öğretimi alanında yapıldığı görülmüştür. Araştırmacıların bu alana ilişkin ciddi kaynak sıkıntısı çektiği de bilinen bir gerçektir. Türkçeyi standart tür olarak temsil edebilecek niteliğe sahip şarkıların Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmasının Türkçe söz varlığının geliştirilmesine önemli ölçüde ivme kazandıracığı düşünülmektedir.

1.2. Söz Varlığı ve Söz Varlığının Önemi

Söz, bireylerin yaşamlarının her alanında karşlarına çıkan vazgeçilmez unsurlardan biridir. Bu vazgeçilmezliğin temelinde ise bireylerin kendilerini sosyal yaşamlarında ifade etmelerinde kendi dillerinin sahip olduğu söz ve söz varlığı yer almaktadır. Çünkü sözcükler, bireylerin zihinlerinde kendi isteklerine göre şekillendirdikleri göstergelerdir (Göçer, 2009).

Dilin vazgeçilmez unsurlarından olan söz, Güncel Türkçe Sözlük'te birkaç farklı şekilde tanımlanmıştır. Bunlar sırasıyla şu şekildedir:

1. Bir fikri doğrudan anlatan kelimeler dizisi, lakırtı, kelam, laf, kavi.
2. Bir veya birkaç heceden oluşan ve anlamı olan ses birliği, kelime, sözcük.
3. Bir konuyu yazılı veya sözlü olarak açıklamaya yarayan kelime dizisi.
4. Kesinlik kazanmayan haber, söylenti.
5. Bir işi yapacağını kesin olarak vadetme.
6. Müzik parçalarının yazılı metni, güfte.

Söz varlığı ise "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler." olarak tanımlanmaktadır. Kelime serveti, kelime dağarcığı, sözcük varlığı, söz dağarcığı, söz varlığı, sözcük serveti, kelime kadrosu, sözcük gömüsü kavramlarının ortaya çıkışı, sözcük kavramının ne şekilde tanımlandığına bağlıdır. Kavramların, sözcük terimleri ile ortaya çıktığını da göz önünde bulundurduğumuzda, sözü geçen tüm kavramların söz varlığının birer karşılığı olduğunu da söyleyebilmek mümkündür (Baş, 2006). Türkçe, somut bir anlatım dilidir. Bundan dolayı, bazı kavramlar ifade edilirken Türkçenin sahip olduğu, özellikle anlama dayalı zenginlikler, karşımıza çıkmaktadır (Barın, 2003).

Bir dilin sahip olduğu söz varlığı, o dili konuşan ve yazan bireylerin anlatım gücünü geliştirir. Dilin anlatım gücü, o dilin konuşulduğu toplumun her konudaki gücüne

de karşılık gelmektedir. Sahip olduğu söz varlığını koruyabilen milletler, varlığını sonsuza kadar sürdürebilme yetisine de sahiptir (Baş, 2006). Yani bir toplumun söz dağarcığı ne kadar gelişmişse, kendini ifade edebilme gücü o kadar kolaydır (Koç, 2019). Aynı zamanda geniş söz dağarcığı, bir dilin en iyi şekilde kullanılmasını sağlar ve düşünme becerisinin gelişimine de aynı ölçüde katkıda bulunur (Uğur ve Azizoğlu, 2016). Ayrıca Schmitt (2000), sözcük bilgisinin, yabancı dil edinimi ve iletişimsel yetinin temelinde olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla bir bireyin sahip olduğu söz dağarcığı ne kadar fazlaysa iletişim gücünün de o denli kuvvetli ve rahat olabileceği çıkarımı yapılabilir (Koç, 2019).

Dildeki kelimeler, kelime gruplarını ve cümleleri meydana getirirler. Böylece dil, büyük bir sözcükler manzumesidir. Sözcükler dilin tam bir hüviyetle kullanılan uzuvlarıdır. Sözcükler, canlı ve cansız varlıkları, kavramları ve hareketleri karşılar. Zihindeki kavramları karşılayan sözcükler, varlıkların isimleridir. Varlıkların adı olan sözcükler, aynı zamanda başka kavramları da karşılayabilir. Bunun sonucunda sözcükler bazen bir anlama, bazen de daha çok anlamlara sahip olabilir (Gümüş, 2019).

Yabancı bir dilde sözcük öğrenimini gerçekleştirmek bir anda mümkün olan bir eylem değildir. Bu süreç, disiplinli bir çalışma ve kararlılık sonucu mümkün olabilir. Sürekliliği sağlanan çalışmalar, yalnızca sınıf içerisinde değil; sınıf dışında da gerçekleşmeye devam eder. Çok sayıda öğrenci bir yabancı dili öğrenmeye, öncelikle kendi kendine sözcük ezberlemeye çalışarak başlar. Bu süreçte öğrenilen sözcüklerin çoğu, öğrencilerin kendi ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik kelimelerdir (Apaydın, 2007). Öğrenilen yabancı dilde bireyin kendini en doğru şekilde ifade edebilmesi ve etkin bir iletişim kurabilmesi açısından sözcük bilgisi oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü sözcükler olmadan herhangi bir şeyi tanımlamamız veyahut anlatmamız mümkün değildir. Dolayısıyla hem ana dilimizde hem de yabancı dilde sözcük dağarcığına ihtiyacımız vardır. Bir bireyin bildiği ve kullanmış olduğu tüm kelimeler o bireyin sözcük dağarcığını oluşturmaktadır. Söz dağarcığını genişletmek, bireyin hem ana dilinde hem de yabancı dilde kendini ifade ederek verimli iletişim kurmasına yardımcı olacaktır. Sarıgül (2017) 'ün de belirtmiş olduğu gibi sözcükler yabancı dil öğrenen bireylerin kendilerini ifade edebilmeleri için oldukça önemlidir. Çünkü bir dile ait sözcükleri bilmeyen bir birey, yazılan veya konuşulan şeyi anlayamayacağından iletişimsel bir kopukluk yaşar.

Sözcük öğretimi dil öğrencisinin zekâ seviyesinin ötesinde sistemli çalışma ve uygulamalar gerektiren bir alandır. Çünkü dil öğretimi, öğretilen dilin kültürünü de öğrenmeyi beraberinde getirir. Bundan dolayı Türkçe öğretimi için kullanılan

kitaplarda ve ders materyallerinde kültür konusuna da sıkça değinilmelidir. Yabancılar Türk kültürüne ana dil öğrenenlere göre daha uzak olduğundan Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ana dil olarak öğretilmesinden daha zor bir süreçtir. Bireyin bir dili öğrenebilmesi o bireyin hedef dilin kültürünü de öğrenmesiyle doğru orantılıdır (Barın, 2008).

Ilham (2009) sözcük öğretimini dil öğreniminin ve dil öğretiminin kalbi olarak nitelendirmektedir. Sözcük öğretiminin önemini ise David Wilkins "Dil bilgisi olmadan çok az şey aktarılabilir, sözcük bilgisi olmadan hiçbir şey aktarılamaz." ifadesiyle vurgulamıştır. Sözcük öğrenmek, öncelikle o sözcüğün anlamını bilmek ile başlar. Sonrasında bu süreç, öğretilen sözcüklerin cümle içerisinde kullanıldığı yerlere ve diğer sözcüklerle olan anlamsal ilişkilerine kadar uzanır. Bir sözcüğün tam olarak öğrenilebilmesi için onunla sürekli karşılaşmak, ona maruz kalmak gerekir. Temel dil becerilerinin (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) en iyi şekilde kullanılabilmesi için sağlam bir söz dağarcığına ihtiyaç duyulur (Sarigül, 2017).

Geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilmeye çalışılan sözcük öğretiminde genellikle dil bilgisi-çeviri yöntemi olarak adlandırılan ve öğrencilere kelimelerin ana dillerindeki karşılıkları verilerek kelime öğretimi yapılmaya çalışılmaktadır. Bazı öğretmenler ise öğrencilere kelime listesi vererek onları ezberlemelerini ister. Fakat kelimelerin tamamen öğrenilebilmesi için uzun süreli belleğe aktarılmış olması gerekmektedir. Diğer türlü sözcüklerin hatırlanması zorlaşacaktır (Gümüş, 2019). Bu sebeple, sözcük öğreniminin kalıcı hâle gelebilmesi için farklı teknik ve stratejilerden faydalanılarak sözcük öğretimi yapılabilir. Şarkılar bu bakımdan tercih edilebilir bir yöntem veya materyal olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.3. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Söz Varlığının Geliştirilmesinde Şarkıların Kullanımı

Dilin en önemli özelliklerinden birini Budak (2000), düşünce ile iç içe olması şeklinde belirtmektedir. Düşüncelerin geliştirilmesine katkı sağlayan en önemli unsur ise şüphesiz sözcüklerdir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008). Yabancı bir dilin etkili, güzel ve doğru bir biçimde kullanılabilmesinde, bireyin sahip olduğu söz varlığının önemi büyüktür (Göçer, 2009). Çünkü bir dilin sahip olduğu söz varlığının zenginliği, aynı zamanda o dili konuşan bireylerin düşüncelerinin zenginliği olarak da ele alınabilir. Türkçe de bu bakımdan hem biçimsel hem anlamsal yönden oldukça zengin bir dil olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin, düşüncelerini en iyi şekilde ifade edebilmeleri için, söz varlıklarının zenginleştirilmesine katkıda bulunacak girişimler sağlanmalıdır (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008). Her bakımdan zengin bir dil olan

Türkçenin söz varlığının yabancı öğrencilere aktarılması aşamasında ise müzik ve şarkılar iyi bir materyal olacaktır.

Dil ve müzik arasında güçlü bir ilişki olduğu hem dil bilim hem müzik alanındaki araştırmacılar tarafından bilinen bir gerçektir. Ayrıca dil ve müzik ilişkisi, dil bilim alanında olduğu kadar müzik dünyasında da oldukça gündemde olan bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Bingöl, 2006).

Siskova (2008), "Müzik tarihinin gözden geçirilmesi, müziğin ve dilin her zaman bağlantılı olduğunu kanıtlıyor, bu da bir yabancı dilin kelime dağarcığını şarkılarla öğretmenin etkili olabileceğini ima ediyor." ifadesiyle dil ve müzik arasında bir bağlantı olduğunu, dil öğretiminde müzik ve şarkı kullanımının sözcük öğretimine önemli katkılar sağlayacağını vurgulamıştır. Şarkı, güncel gerçekliği yansıtan bir ayna olarak görülebilir. Üslubun, en gösterişli şekilde, güzelliğini artırıp dillere pelesenk olarak kültürel öğeleri birleştiren önemli bir araçtır. Jean Francois Kahn, şarkının tanımını başlı başına bir olay şeklinde yapar. Gelişim gösterdiği tarihî süreç içerisinde, ait olduğu kültürün öğelerini yansıtması ile önemli bir sanat dalıdır (Ataseven, 1988).

Şüphesiz müzik ve dil arasında birtakım ortak özellikler mevcuttur. Müzik ve dil arasındaki ortak özellikleri Bingöl (2006) şöyle ifade etmektedir:

- İkisinde de yapı taşı sestir.
- Müzik ve dil etkinliklerinde vücuttaki işitme sistemi etkin olarak kullanılır
- Uzun ve kısa süreli bellek, hem dil hem de müzik etkinliklerinde aktif bir biçimde kullanılır.
- Müzik de dil de kendine özgü işleyiş birer sistemine sahiptir. Müzikte estetik kurallar geçerliken, dilde dil bilgisi kuralları geçerlidir.
- Her ikisi de ait oldukları toplumun yaşam biçimlerine göre şekil almaktadır.
- Her toplumun, konuştuğu bir ana dili olduğu gibi müzikal olarak da bir ana dili mevcuttur.
- Bireyin en önemli gereksinimlerinden olan iletişimin giderilmesi için hem dil hem de müzik önemli bir araçtır. Müzikteki doğaçlama, dildeki konuşmayla büyük benzerlik gösterir (Bingöl, 2006).

Günümüzde dil öğretiminde ders kitabının yanı sıra kullanılan pek çok araç vardır. Filmler, broşürler, dergiler oyun kartları vb. bunlara birer örnek olarak gösterilebilir. Kültürü doğrudan ileten, kültürel öğeleri içermesi bakımından oldukça zengin kaynaklar ve uygun öğretim ortamları yaratan araçlar otantik materyaller olarak

tanımlanmaktadır (Köse, 2012). Şarkılar bu bağlamda değerlendirildiğinde, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine hitap eden otantik materyallerden biridir.

Araştırmacılar otantik materyal kavramı için bugüne dek birçok tanım yapmıştır. Örneğin; Nunan (1999) "Dil öğretme amacıyla özellikle üretilmemiş her türlü materyal" olarak tanımlamıştır. Peacock (1999) aynı kavramın tanımını "Hedef dili konuşan toplumda birtakım sosyal amaçları gerçekleştirmek için hazırlanan materyal" şeklinde tanımlamıştır. Tahsin Saraç'ın sözlüğünde otantiğin anlam karşılığı "Aslına uygun, sahte olmayan, doğal, bozulmamış" şeklinde karşımıza çıkar. Otantik sözcüğünün yabancı dil öğretimi alanındaki tanımında ise öğretimin gerçekleştirileceği sınıf için hazırlanmamış fakat bir iletişim işlevini, bir bilgiyi, gerçek bir dil kavramını karşılamak üzere oluşturulmuş her türlü görsel ve işitsel araca verilen isimdir (Köse, 2012).

Yapılmış olan tüm bu tanımların ortak buluşma noktası ise bu materyallerin, esasında hedef dili öğretmek için hazırlanmamış olmasıdır. Bu materyaller dil öğretimi için hazırlanmamış olmamalarına karşın, dil öğretiminde sağlayabileceği faydalardan dolayı dil öğretiminde kullanılır. Köse (2012) yabancı dilde kullanılan otantik materyalleri, sınıf içinde, üzerinde hiçbir öğretici değişiklik yapılmadan kullanılan, hedef dili konuşan bireyler için hazırlanmış herhangi bir doküman olarak tanımlamıştır.

Yabancı dil öğrenen öğrencilerin dil öğrenim sürecine birçok olumlu katkı sağlayan şarkıların yabancı dil sınıflarında kullanılmak üzere hangi durumlarda öğretim planına dâhil edilebileceğine yönelik Tançman (2005) aşağıdaki maddeleri öne sürmüştür:

1. Öğretilen bir konunun pekişmesini sağlaması,
2. Yeni sözcüklerin öğretilmesi ve kullanılması,
3. Yeni bir dil bilgisi konusunun öğretilmesi ve kullanılması,
4. Hedef dile ait bir kültürel unsurun tanıtılması veya öğretilmesi,
5. Öğrencinin hedef dilde yazılmış edebi metinlere duyarlılığının artırılmaya çalışılması.

Günümüzde şarkılar, eğitim-öğretim programlarındaki değişme ve gelişmeler dikkate alındığında, sıkça kullanılan materyallerden biri haline gelmelidir. Çünkü şarkılar dil öğrencilerini eğlendirirken öğrenmelerini amaçlamaktadır. Şarkılar aracılığıyla temel dil becerilerinin öğrencilere kazandırılması daha kolay hale gelmektedir.

Bu araştırmada “şarkı kullanımının, yabancı öğrencilerin Türkçe söz varlığının geliştirilmesine etkisi nedir?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkı kullanımı, öğrencilerin söz dağarcığını artırmada etkili midir?
2. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkı kullanımı, öğrencilerin sözcük öğrenme hızını hangi yönde etkiler?
3. Yabancı öğrencilerin, şarkılar aracılığıyla gerçekteştirilen sözcük öğretimi ve şarkılara yönelik hazırlanan etkinlikler hakkındaki görüşleri nedir?

şarkılar aracılığıyla yabancı öğrencilerin söz dağarcığının geliştirilebilirliği araştırmanın temelini oluştururken, yabancı öğrencilere Türk müziğini tanıtmak ve bu sayede Türk kùltürünü yakından tanıma fırsatı sunmak da araştırmanın en önemli diğer yanıdır.

Bu alanda gerçekteştirilen araştırmalar incelendiğinde, yabancı öğrencilerin Türkçe söz dağarcığının şarkı aracılığıyla geliştirilmesine yönelik çalışmaların yeterli olmadığı gör÷lmektedir. Gerçekteştirilen çalışmaların çoğunlukla kuramsal çalışmalar olduğu bilinmekle birlikte, uygulamalı çalışmaların ise çoğunlukla Türkçe dışındaki diğer dillerin öğretimi alanında yapıldığı gör÷lmüştür. Araştırmacıların bu alana ilişkin ciddi kaynak sıkıntısı çektiği de bilinen bir gerçektir. Türkçeyi standart tür olarak temsil edebilecek nitelikteki şarkıların yabancı dil öğretiminde kullanılmasının Türkçe sözcük bilgisi öğrenimine ivme kazandıracığı düşün÷lmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada, şarkı kullanılarak gerçekteştirilen öğretimin geleneksel dil öğretim yöntemine göre kalıcı etkiler bırakması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, karma araştırma yöntemi desenlerinden açımlayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Karma araştırma desenleri en az bir nitel ve bir nicel yöntemin bir arada olmasıyla meydana gelir ve herhangi bir araştırmanın örnekleme doğrudan bağımlı olmaz (Creswell ve Plano Clark, 2015). Araştırmanın nicel verileri, karşılaştırmalı eşitlenmiş gruplar son test modeli ile elde edilmiştir. Bu modelde gelişigüzel oluşturulmuş ve başlangıç düzeyleri bilinmeyen iki grup bulunur. Gruplardan birisi deney, diğerisi ise kontrol grubu olarak kullanılır. Araştırma gruplarına ön test uygulanmadan, deney grubuna bir müdahalede bulunulur. Kontrol grubuna ise hiçbir müdahale yapılmaz veya farklı bir uygulama yapılır.

Uygulama sonunda her iki gruba son test uygulanır ve elde edilen sonuçlar istatistiksel olarak karşılaştırılır (Özmen, 2015). Araştırmanın nitel deseni ise olgu bilimsel desene uygun olarak tasarlanmıştır. Olgu bilim temelli çalışmalar, bireylerin deneyimlediği bir şeyi nasıl betimlediklerine odaklanır (Patton, 2014). Yani bu da demek oluyor ki, olgu bilim araştırmalarında olguların araştırılıp betimlenmesine yoğunlaşılır. Bu araştırmalarda görüşmeden elde edilen veriler betimsel olarak ifade edilir ve doğrudan yapılmış alıntılara sıkça yer verilir. Ortaya çıkan tema ve örüntüler çerçevesinde araştırma sonucunda ulaşılan bulgular araştırmacı tarafından yorumlanır. (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evreni, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen tüm öğrenciler, çalışma grubu ise Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (TÖMER) öğrenim gören öğrencilerdir. Araştırmanın uygulama sürecinde çalışma grubunu oluşturan 36 öğrencinin; 14'ü Suriye, 7'si Somali, 3'ü Kamerun, 3'ü Irak, 2'si Türkmenistan, 2'si Afganistan, 1'i Uganda, 1'i Filistin, 1'i İran, 1'i Ürdün, 1'i Mısır asıllıdır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmanın veri toplama araçları, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere uygulamak üzere araştırmacı tarafından hazırlanan, beşi sözcük bilgisini geliştirmeye yönelik boşluk doldurma, bulmaca, sözcükleri liste halinde yazma etkinliği, biri ise uygulama sürecine yönelik öğrenci görüşlerinin alınacağı görüşme formu olarak tasarlanmıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmacı tarafından hazırlanan beş etkinlik ve bir yarı yapılandırılmış görüşme formu 02.03.2020 - 06.03.2020 tarihleri arasında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezinde (TÖMER) uygulanmıştır.

Hazırlanan etkinlikler Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören toplam 36 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Uygulama yapılmadan önce sınıflar iki gruba ayrılmış, birinci gruba şarkı sözlerinin yer aldığı ve bazı sözcüklerin vurgulandığı bir çalışma kâğıdı verilmiş ve araştırmacı eşliğinde şarkı sözleri rastgele seçilen birkaç öğrenciye sesli biçimde okutulmuştur. Sonrasında kelimelerin Türkçe ve kısmen İngilizce karşılıkları verilerek dil bilgisi-çeviri yöntemi kullanılarak Türkçe sözcük öğretimi yapılmaya çalışılmıştır. İkinci gruba ise seçilen iki şarkı sırasıyla dinletilmiş bu süreçte şarkıların klipleri de izletilmiştir. Şarkılar dinletilirken

zaman zaman araştırmacı tarafından duraklatılarak bazı bölümler tekrarlanmış ve hazırlanan etkinlikler öğrencilere bu şekilde uygulanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen nicel veriler, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0 paket programı aracılığıyla bağımlı örneklem için t-testi ile betimlenmiştir. Bağımlı örneklem için t-testi ilişkili iki örneklemden elde edilen iki ortalama arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için kullanılır. Genellikle eşleştirilmiş örneklem deseninde ve tekrarlı ölçümlerin analizinde kullanılır (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2011).

Nitel veriler ise içerik analizi ile ortaya konmuştur. Weber (1989), içerik analizini bir metinden çıkarılan geçerli yorumların, araştırmacı tarafından bir dizi işlemde geçmesi sonucu ortaya konulduğu bir araştırma tekniği olarak tanımlamıştır. İçerik analizi yöntemi, sorunun sistematik ve tarafsız bir biçimde sunumunu hedefler (Koçak ve Arun, 2006).

Araştırmanın uygulama aşamasında kullanılan ölçme araçlarının kullanım amaçları, uygulandığı gruplar ve kullanım süreçleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. *Uygulamada Kullanılan Ölçme Araçlarının Amaç ve Kullanım Süreçleri*

Ölçme Aracı	Ölçme Aracının Kullanım Amacı	Ölçme Aracının Uygulandığı Grup	Ölçme Aracının Uygulama Aşaması	
			Son Test	İşlem Sonrası
Boşluk Doldurma Etkinliği 1		Kontrol Grubu Deney Grubu	⊙	
Bulmaca Etkinliği 1	Yabancı	Kontrol Grubu Deney Grubu	⊙	
Boşluk Doldurma Etkinliği 2	Öğrencilerin Söz Varlığının Geliştirmesi	Kontrol Grubu Deney Grubu	⊙	
Bulmaca Etkinliği 2		Kontrol Grubu Deney Grubu	⊙	
Sözcük Listesi Oluşturma Etkinliği		Kontrol Grubu Deney Grubu	⊙	
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	Yabancı Öğrencilerin Uygulama Süreci Hakkındaki Görüşlerinin Alınması	Deney Grubu		⊙

3. Bulgular

Tablo 2. *Etkinlik t-testi Sonuçları*

Gruplar	N	̄	ss	t	p <0,05
Kontrol Grubu	18	47,04	27,09	-5,014	0
Deney Grubu	18	86,2	17,5		

Öğrencilerin boşluklara verdikleri yanıtlar araştırmacı tarafından 100 üzerinden değerlendirilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, kontrol grubunun 1. etkinlikteki ortalamasının 47,04; deney grubunun ortalamasının ise 86,20 olduğu görülmektedir. 1. etkinlikte yapılan t-testi sonucunda ise öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe kelime öğretiminde şarkı kullanımına yönelik uygulanan son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır [t= -5,014, p< 0,05].

Tablo 3. *Etkinlik t-testi Sonuçları*

Gruplar	N	̄	ss	t	p <0,05
Kontrol Grubu	18	40,46	34,63	-6,216	0
Deney Grubu	18	94,82	8,83698		

1. şarkıya yönelik hazırlanmış bulmaca etkinliğinde, şarkı sözlerinde geçen 14 adet sözcük bulmacada satır ve sütunlarda karışık şekilde verilmiş, öğrencilerden bulmaları istenen sözcükler etkinlik kâğıdında liste hâlinde sunulmuştur. Öğrencilerin bulmaca etkinliğinde göstermiş oldukları performans araştırmacı tarafından 100 üzerinden değerlendirilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde, kontrol grubunun 2. etkinlikteki ortalamasının 40,46; deney grubunun ortalamasının ise 94,82 olduğu görülmektedir. 2. etkinlikte yapılan t-testi sonucunda öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretiminde şarkı kullanımına yönelik uygulanan son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. [t= -6,216, p< 0,05].

Tablo 4. *Etkinlik t-testi Sonuçları*

Gruplar	N	̄	ss	t	p <0,05
Kontrol Grubu	18	81,31	17,68	-3,534	0,003
Deney Grubu	18	95,59	9,2		

2. şarkıya yönelik hazırlanmış boşluk doldurma etkinliğinde, şarkı sözlerinde 18 adet sözcük boş bırakılmış, kontrol grubu ve deney grubunda yer alan öğrencilerin bu boşlukları uygun sözcüklerle doldurmaları istenmiştir. Öğrencilerin boşluklara verdikleri yanıtlar araştırmacı tarafından 100 üzerinden değerlendirilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde, kontrol grubunun 3. etkinlikteki ortalamasının 81,31; deney

grubunun ortalamasının ise 95,59 olduğu görülmektedir. Kontrol ve deney gruplarının ortalamalarının birbirine yakın olmasında, ikinci şarkı için hazırlanan boşluk doldurma etkinliğinde yazılması istenen ve şarkıda vurgulanan sözcük sayısının birinci şarkıya göre az sayıda olması önemli ölçüde etkili olmuştur. Dolayısıyla 3. etkinlikte yapılan t-testi sonucunda ise öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretiminde şarkı kullanımına yönelik uygulanan son test puanları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. [$t = -3534$, $p < 0,05$].

Tablo 5. Etkinlik t-testi Sonuçları

Gruplar	N	̄	ss	t	p<0,05
Kontrol Grubu	18	90,55	12,11	-1,571	0,135
Deney Grubu	18	96,66	14,14		

1.şarkıya yönelik hazırlanmış bulmaca etkinliğinde, şarkı sözlerinde geçen 14 adet sözcük bulmacada satır ve sütunlarda karışık şekilde verilmiş, öğrencilerden bulmaları istenen sözcükler etkinlik kâğıdında liste hâlinde sunulmuştur. Öğrencilerin bulmaca etkinliğinde göstermiş oldukları performans araştırmacı tarafından 100 üzerinden değerlendirilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde, kontrol grubunun 4. etkinlikteki ortalamasının 90,55; deney grubunun ortalamasının ise 96,66 olduğu görülmektedir.

4. etkinlikte yapılan t-testi sonucunda ise öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretiminde şarkı kullanımına yönelik uygulanan son test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır [$t = -1,571$, $p < 0,05$].

Tablo 6. Etkinlik (1. Şarkı) t-testi Sonuçları

Gruplar	N	̄	ss	t	p<0,05
Kontrol Grubu	18	26	17,99	-1,549	0,14
Deney Grubu	18	37,4	20,95		

Tablo 7. Etkinlik (2. Şarkı) t-testi Sonuçları

Gruplar	N	̄	ss	t	p<0,05
Kontrol Grubu	18	42,93	17,99	4,552	0
Deney Grubu	18	17,6	14,04		

1. ve 2. şarkıya yönelik hazırlanmış sözcük listesi oluşturma etkinliğinde, öğrencilerin önceki etkinliklerden hareketle özellikle şarkı içerisinde vurgulanmış olan sözcükleri öğrenmeleri beklenmiştir. Bu doğrultuda 5. etkinlikte her iki şarkı

için öğrencilerden sözcük listesi yazmaları istenmiştir. 1. ve 2. etkinliklerde boş bırakılan sözcükler esas alınarak sözcük listeleri 100 üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, kontrol grubunun 5. etkinlikteki 1. şarkıya yönelik öğrencilerin oluşturmuş olduğu sözcük listesinde ortalamanın 26,00; deney grubunun ortalamasının ise 37,40 olduğu görülmektedir.

Tablo 7 incelendiğinde, kontrol grubunun 5. etkinlikteki 2. şarkıya yönelik öğrencilerin oluşturmuş olduğu sözcük listesinde ortalamanın 42,93; deney grubunun ortalamasının ise 17,60 olduğu görülmektedir.

5. etkinlikte elde edilen bulgular ışığında yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretiminde şarkı kullanımına yönelik uygulanan son test puanları arasında; 1. şarkı için deney ve kontrol gruplarının not ortalamalarının farklı olduğunu fakat istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı [$t = -1,549$, $p < 0,05$]; 2. şarkı için deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu [$t = 4,552$, $p < 0,05$] görülmüştür.

Araştırmacı tarafından belirlenen iki adet şarkı ve bu şarkılara yönelik hazırlanan etkinlikler, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi TÖMER’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen deney grubu öğrencilerine uygulandıktan sonra, aynı öğrencilere “Yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretiminde şarkıların kullanımı ile ilgili etkinlikleri faydalı buldunuz mu?” sorusu yöneltilerek öğrencilerden düşüncelerini birkaç cümle ile ifade etmeleri istenmiştir. İki öğrenci dışında tüm öğrenciler uygulama sürecine ilişkin görüş bildirmiştir. Görüş bildirmeyen öğrencilerden birinin işitme duyusuyla ilgili bir sorunu olduğu saptanmıştır. Bildirilen görüşlerin bazıları, başlangıç düzeyinde olmaları da göz önünde bulundurularak, bağlamdan hareketle içerik analizi yapılırken araştırmacıya kolaylık sağlayabilmesi bakımından yine araştırmacı tarafından düzenlenmiştir. Yapılan gerekli düzenlemeler ve içerik analizi sonucunda 18 katılımcıdan oluşan deney grubunun “Yabancı Dil Olarak Türkçe Sözcük Öğretiminde Şarkının Kullanımı”na yönelik elde edilen bulgular Tablo 8’de şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 8. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Sözcük Öğretiminde Şarkının Kullanımı Uygulamasına İlişkin Genel Öğrenci Görüşleri*

Görüşler	Katılımcılar																		Toplam	
	K 1	K 2	K 3	K 4	K 5	K 6	K 7	K 8	K 9	K 10	K 11	K 12	K 13	K 14	K 15	K 16	K 17	K 18	n	%
Yeni kelimeler öğrendik.	⊙		⊙	⊙	⊙	⊙	⊙			⊙	⊙					⊙	⊙	⊙	11	61
Etkinlikler gayet güzeldi.	⊙		⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙					⊙			⊙		⊙	10	56
Etkinlikler çok faydalıydı.			⊙		⊙	⊙	⊙	⊙	⊙		⊙		⊙	⊙	⊙		⊙	⊙	12	67
Ders eğlenceliydi.			⊙	⊙			⊙						⊙			⊙	⊙	⊙	7	39
Derste kullanılan şarkılar sayesinde Türk müziğini anlama ve dinleme becerim gelişti										⊙							⊙	⊙	3	17
Görüş bildirilmedi.		⊙											⊙						2	11

Tablo 8'e bakıldığında, deney grubunda yer alan 18 yabancı öğrencinin genel görüşleri, görüş bildirmeyen iki öğrenci dışında olumlu yönde olduğu görülmektedir. Araştırmanın, yabancı öğrencilerin söz dağarcığını geliştirmede şarkıların etkisini incelemek olduğunu da göz önünde bulundurduğumuzda; öğrencilerin %67'sinin şarkılarla gerçekleştirilen etkinlikleri faydalı bulduğu; %61'inin bu etkinlikler sayesinde yeni sözcükler öğrendiği görülmüştür. Bu görüşlere ek olarak görüş bildiren öğrencilerden %56'sının etkinlikleri gayet güzel bulduğu, %39'unun şarkı kullanılarak gerçekleştirilen dersi eğlenceli bulduğu, %17'sinin ise derste kullanılan bu şarkılar sayesinde Türk Müziği'ni anlama ve dinleme becerilerinin de geliştiği görülmüştür.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın sonucunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkıların kullanımının öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarını artırdığı görülmüştür. Aynı zamanda şarkılar sayesinde öğrencilerin dinleme becerileri de gelişmektedir. Dinleme becerisi gelişen öğrenci, hedef dil ait sözcük ve dil kalıplarını daha rahat ve hızlı öğrenmektedir. Dolayısıyla şarkı destekli sözcük öğretimi, öğrencilerin akademik başarılarını artırmaktadır (Gümüş, 2019). Bu araştırmanın sonucunda da,

şarkıların yabancı öğrencilerin Türkçe öğreniminde faydalı olduğu ve gerçekleştirilen uygulama kapsamındaki etkinlikler araştırmacı tarafından değerlendirildiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun başarılı olduğu, çeşitli anlık ve psikolojik faktörlerin etkisiyle bazı etkinliklerin t-testinde anlamlı fark elde edilememiş olsa bile etkinlikler 100 üzerinden değerlendirildiğinde deney ve kontrol grupları not ortalamaları arasında önemli ölçüde bir fark olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin görüşleri genel olarak incelendiğinde; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkı kullanılarak işlenen dersin, öğrencilerin ilgi ve motivasyon düzeyini oldukça yükselttiği, yeni kelimelerin daha eğlenceli ve daha hızlı bir şekilde öğrenildiği tespit edilmiştir. Şarkı kullanımının ders içi motivasyonu artırması, sözcük öğrenme sürecini hızlandırması, eğlence ortamı oluşturması gibi temel olumlu etkilerinin yanı sıra öğrencilerin Türk Müziğine olan ilgisinin de arttığı görülmüştür. Böylece Türk kültürünü daha yakından tanıma fırsatı buldukları düşünülmektedir.

Yapılan araştırma ve uygulama sonucunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkının kullanımına ilişkin göz önünde bulundurulması gereken bazı noktalara ve önerilere şu şekilde değinebiliriz:

- Yabancılar Türkçe öğretim sürecinde görsel-işitsel bir araç olarak şarkıların kullanımına daha fazla yer verilmelidir.
- Yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmen şarkı seçimine dikkat etmelidir. Derste kullanılmak üzere seçilen şarkıların ağız özellikleri barındırmamasına, Türk kültürünü temsil edebilecek nitelikte olmasına, cinsel içerikli olmamasına, ırkçılık veya ayrımcılık ifadeleri içermemesine dikkat edilmelidir.
- Derste kullanılmak üzere seçilen şarkı seçilirken öğrencilerin dil seviyeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Başlangıç düzeyindeki öğrenciler için seçilen şarkıların mecaz anlamlı sözcükler içermemesi, sözcüklerin öğrencilerin zihinlerinde olabildiğince somut çağrışımlar oluşturmasının sözcük öğrenme hızını artıracakı düşünülmektedir.
- Öğretmen öğrencilerinin temel dil becerilerindeki seviyelerini belirlemeli, daha çok hangi beceriye ağırlık vererek etkinlik tasarlayacağını değerlendirmelidir.
- Öğretmen, öğrencilerin çalışma kâğıtlarını doldurduğu sırada öğrencilerin yazdıklarını kontrol etmeli ve onlara anında geribildirim vermelidir.

- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkıların kullanımıyla ilgili Türkçenin diğer temel becerilerine olan etkisi incelenebilir.
- Bu araştırmada çalışma grubu A1 ve A2 (başlangıç) düzeyindeki öğrencilerdir. Daha alt ve üst dil seviyelerine uygun şarkılar da araştırılıp yabancı öğrenciler üzerinde uygulanarak literatüre katkıda bulunulabilir.

Kaynakça

- Apaydın, D. (2007). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir yöntem denemesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ataseven, F. (1988). Değişen sınıf içi öğretim ortamları ve şarkılarının yabancı dil öğretiminde kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3), 189 – 198.
- Avcı, Y. (2002, Haziran). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin kültür ve yöntem boyutu*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi I. Uluslararası Truva-Çanakkale Dil Eğitimi ve Okul Gelişimi Sempozyumu'nda sunuldu, Çanakkale.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 311.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Batdı, V. (2012). Şarkıların yabancı dil becerilerini geliştirmedeki etkililiğine ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 126-133.
- Bingöl, F. (2006, Nisan). *Müzik ve dil arasındaki benzerlikler ekseninde müzik eğitimi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu, Denizli.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., ve Köklü, N. (2011). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W. ve Plano Clark, V. L. (2015). *Karma yöntem araştırmaları*. (Çev. Ed. Y. Dede ve S. B. Demir). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erkan, A. G. (1999). Dört temel dil becerisi üzerine. *Dil Dergisi*. S. 76.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6 (3), 797-810.
- Göçer, A. (2009). Türkçe eğitiminde öğrencilerin söz varlığını geliştirme etkinlikleri ve sözlük kullanımı. *Turkish Studies*, 4(4), 1025-1055.

- Gümüş, S. (2019). *Çocuklara yabancı dil olarak Fransızcanın öğretiminde şarkı destekli kelime öğretiminin başarıya etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ilham, K. K. (2009). *The effectiveness of teaching vocabulary using songs and hand puppets: an experimental study at the fourth years of SD Negeri Gentan 02 Baki, Sokoharjo*. Diss. School of Teacher Training and Education, Muhammadiyah University of Surakarta.
- İşcan, A. (2017). *Filmlerle yabancılara Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskin, F. (2011). Using songs as audio materials in teaching Turkish as a foreign language. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10 (4), 378- 383.
- Kırkkılıç, A. (Ed.) (2002). *Türk dili yazılı anlatım ve kompozisyon bilgileri*. Erzurum: Aktif Yayınevi.
- Koç, E. K. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin kalıp söz kullanımlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koçak, A ve Arun, Ö. (2013). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk İletişim*, 4 (3), 21-28.
- Köse, B. (2012). *Yabancı dil öğretiminde şarkı kullanımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Krashen, S. D. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pengamon.
- Livingstone, F. B. (1973). *Did the australopithecines sing?* *Current Anthropology* 14/1-2:25- 29.
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(9), 297-318.
- Murphey, T. (2010). *Music and song*. Oxford: Oxford University Press.
- Murphey, T. (1992). The discourse of pop songs. *TESOL Quarterly*, 26 (4), 770-774.
- Özbay, P ve Melanlıoğlu, A. (2008). Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 30-45.
- Özmen, H. (2014). Deneysel araştırma yöntemleri. M. Metin (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 47-76). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Sarıgöl, E. (2017). Yabancı dil öğretiminde sözcük öğrenimi ve öğretimi sürecine genel bir bakış. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 54, 91-104.
- Schmitt N. (2000). *Vocabulary in language teaching*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Siskova, D. (2008). *Teaching vocabulary through music*. Diss. Masaryk U in Brono.
- Tancman, A. L. (2005). *Le français en chantant*. 06 Temmuz 2011 tarihinde erişildi.
- Uğur F. ve Azizoğlu N. İ. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4 (1), 151-166.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.